Нәкыйп Каштанов

Канатлы чәчәкләр

* * *

«Мине җый,— ди. Башка төшә
Йомры нарат күркәсе.—
Әбиеңнең самавырын
Мин генә гөжләтәсе».

Җыяр идем мин аларны,
Наратта кәнфит үссә.
«Чәй янына без кирәк»,— дип,
Кәнфитләр башка төшсә...

МАЙ КОҢГЫЗЫ

Майның җылы киче.
Әни сыер сава.
Ага урамнардан
Парлы сөттәй һава.

Күтәрелә җирдән
Яшел үлән исе.
Баш өстендә йолдыз —
Инде дисбе-дисбе.

Шомырт чәчәкләре
Энгердә дә яна.
Җемел-җемел исе
Урам буйлап ага.

Чирәмнәргә ятып
Инде җил дә тына.
«Жу-жу» килеп оча
Май коңгызы гына.

Өйалдында ятам
Май коңгызын тыңлап.
Нигә көндез очмый,
Ник оча ул соңлап?

Тәрәзәмә коңгыз
Килеп-килеп кага.
Йокы алып килгән
Йомры канатында.

Кара атлар арган,
Атлар йончыганнар.
Арбаларда бара
Авыр кара чаннар.

Тәгәрмәчләр җиргә
Батып-батып бара.
Күз яшьләрен ташый
Арба арты арба...

Җирне казый-казый
Кызып киткән килеш,
Ул бәрәңгене мин
Күккә аткан, имеш.

Зур бәрәңге төбен
Каердым да аттым —
Килеп чыкмасынмы
Йоп-йомыры алтын.

Кеше күргәнче дип,
Учыма кыстым да
Тизрәк тыгып куйдым
Мендәрем астына.

Әни күргән, ахры —
Тавышы сөенә:
«Тизрәк тор, улым,
Бәрәңге суына.

Итне миндә пычак кисә,
Кыяр чәнчи чәнечке.
Син әйтмешли,
чәшке дә мин —
Кичә Мәрьям чәй эчте.

Син кителсәң: «И хәерсез,
Бигрәк юка», — диләр.
Мин ватылсам,
зарланмыйлар —
Өйгә бәхет юрыйлар.

3

...Яле, Мәрьям, аш аша.
Кашыгың белән тәлинкәң
Юкса озак талаша.

Бер-берсен
Уза-уза,
Килер скат
Һәм медуза.

Киләчәк
Дельфиннар да
Безнең белән
Уйнарга.

Акула да
Киләчәк,
Куркытып
Йөриячәк.

Фонтан атып
Болытка,
Киләчәк
Олы кит та.

Ташбака
Килеп җитәр,
Малайлар
Аны җигәр.

Диңгезле
Булу ансат,
Тау кадәрле
Тоз тапсак...

ШИКӘР КОМЫ ЧҮЛЕ

Шикәр комы чүлендә
Аклыктан күз камаша:
Ак барханнар өстендә
Ак болытлар — тамаша.

Баллы кәлтә кымшанмый да,
Гүя тора сакта ул.
Офыкларга карый кебек
Шикәрләнгән саксаул.

Беркем килми ялтыр чүлгә,
Үтми хәтта дөяләр дә.
Машиналар килсен иде
Шикәр комы төяргә.

Син калыксаң,
Йолдыз читкә
Коелмас —
Чәчәгеңә
Тулыр энҗе
Һәм алмаз.

Таң атканда
Йолдызларны
Алып син,
Күл төбенә
Төш, төнбоек,
Ял ит син.

2

— Төнбоексыз
Булыр иде
Көн боек.
Исемем дә
Көнбоекмы? —
Төнбоек!

Чәчәгемдә
Кояш йоклый
Изерәп.
Мин калыксам,
Таңнар ата
Тизерәк.

Минем белән
Бергә калка
Кояш та.
Күрәсезме,
Тамчылар бар
Кояшта.

Су өстенә
Канат җәйсә
Кичке таң,
«Кайт, кояш!» — дип,
Бытбылдыкны
Кычкыртам.

А-ДАШ-КАН

«А-у-у, а-у-у»,—
дип карурманда
Кем ауылын эзли анда?

КОЯШ ЯФРАК АСТЫНДА

Җиргә кояш төшкән —
Җир җиләге пешкән:
Табан пешәр — бас кына.
Кояш яфрак астында.
Таңнар ата гел моннан —
Кояш монда төн кунган.

ӘҺӘ-ҺӘЙ!

— Һәй! — дип кычкырдым,
Миңа урап кайт, аваз!
Алды-китте тавышымны
«Әһә-һәй»ләп кайтаваз.

Яңгыравык канатына
Утыртты да очты ул.
Тау башларын,
карурманны,
Болыннарны кочты ул.

МАКТАНЧЫК ЧЕБЕН

«Югары утырам!» — дип
Әйтеп бетерми сүзен,
Мактанып җилпенгәндә,
Җил алып китә үзен.

Сөт,
Эремчек,
Каймак
Совытсыз да тәмле.
Кәнфит-шоколадлар
Кәгазьсез дә ямьле.
Арчылган алмалар,
Арчылган бананнар
Алып кайтсам,
Кем мине яманлар?!

— Әй, чиләк туган,
Чиләк туган,
Өйдә күп утырып
Башыңа да
Чүп тулган.

— Чыгармасаң иде
Сүземне дә чүпкә.
Бар минем сиңа
Үпкә.

Алып кайтканыңның
Яртысыннан күбе,
Дөресен әйтимме,
Чүпнең дә чүбе!

Кабык,
Сөяк,
Кылчык,
Балан-чия төше,
Шешә,
Тартма,
Капчык,
Төргәк кәгазьише.

Ничек ризык булып
Табыннарга менсен?!
Тураган белә, диләр,
Ашаган да белсен...

Әгәр мине тыңлап
Торса хуҗабикә,
Минем белән генә
Йөрер кибеткә.

МИҢА БИШ ЯШЬ

Марсельгә

Иртән торсам, әй гаҗәеп:
Бәллүр вазада — биш алма;
Тәлинкәмдә — биш салма;
Өчпочмагымда —
биш почмак;
Аны татлы карбыз кочмак.

Хәтта торт та биш катлы,
Һәм чәкчәге бик татлы.

Гел биш тә биш,
Гел биш тә биш —
Нигә бу олай икән?!
Бүген нинди сер бар,
дисәм,—
Мин зур үскәнмен икән.
Миңа бүген —
биш яшь икән.
Биш яшь икән...

Су буенда, шома сазда
Кома эзе,
Каз эзе;
Тагын әллә нинди эзләр —
Йөргән бугай
Яз үзе!

КАНАТЛЫ ЧӘЧӘК

1

Чәчәкләрнең күбәләктәй
Килә бик тә очасы.
Болыннарны,
Болытларны
Оча-оча кочасы.

Буй җитмәгән кояшка да
Бик тә килә кунасы.
Килә йолдыз арасында,
Чыкларда коенасы.

ӘЙ, АККОШ...

— Әй, аккош, аккош,
Син нигә ак?
— Кыйгак, кыйгак, кыйгак,
Мин диңгез күбегендә тудым.
Мин шуңа ак. Шуңа ап-ак!